

ИНТЕРНИ ПРОЈЕКАТ ДЕПАРТМАНА ЗА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Немачки језик и књижевност у фокусу

Руководилац Интерног пројекта: Маја Антић, секретар Иван Динић

ИЗВЕШТАЈ О ДОДАТНОЈ АКТИВНОСТИ НА ИНТЕРНОМ ПРОЈЕКТУ

Истраживање међу послодавцима који запошљавају германисте

УВОД

Основни подаци о додатној активности

Координатор:	Маја Антић
Методолог:	Иван Динић
Припрема истраживања:	цео тим
Одређивање циљева:	Добрила Бегенишић, Марина Ђукић Мирзајанц
Креатор инструмента:	Невенка Јанковић
Креирање базе послодаваца:	цео тим
Креирање/дистрибуција гугл упитника:	Татјана Лепојевић Грујић, Катарина Стаменковић
Анализа упитника и финални извештај:	Иван Динић, Љиљана Тасић, Сања Стевановић, Николета Момчиловић

Циљ додатне активности:

Општи циљ је прикупљање мишљења, искустава и потреба послодаваца који запошљавају свршене студенте германистике, како би се проценила усклађеност студијских програма са захтевима тржишта рада и унапредиле компетенције будућих дипломаца.

Специфични потциљеви:

- Идентификовати најважније језичке и остале компетенције које послодавци очекују од дипломираних германиста;
- Проценити ниво задовољства послодаваца досадашњом сарадњом и квалитетом рада дипломаца германистике;
- Утврдити области у којима дипломци германистике показују изузетне компетенције, као и области у којима је потребно додатно унапређење;
- Испитати потребе тржишта рада у погледу нивоа знања немачког језика и додатних професионалних вештина (дигиталне вештине, пословна комуникација, САТ алати, интеркултурна комуникација итд.);
- Анализирати врсту послова на које се дипломци германистике најчешће запошљавају у различитим секторима;
- Сагледати очекивања послодаваца у погледу практичне наставе, обука и стручне праксе, као и њихову спремност за сарадњу са факултетом.
- Прикупити мишљења и препоруке послодаваца за унапређење студијског програма и јачање сарадње између факултета и привреде.

Инструмент: Истраживање је спроведено путем Гугл-упитника. У истраживању је учествовало 8 послодаваца/институција, од којих поједини запошљавају више германиста.

ИСТРАЖИВАЧКЕ АКТИВНОСТИ

Припреме за истраживање у вези анкетирања послодаваца завршене су до 20.11.2025. Идентификоване су циљне групе послодаваца (образовање/настава, преводилаштво и др.), формулисани су циљ и потциљеви истраживања (истраживачка питања), на основу чега је касније креиран инструмент (онлајн упитник), предвиђено је оквирно време и одређене су особе за конкретне активности (слање упитника, обраду података, анализу и закључке финални извештај). На припреми је радио цео тим.

Истраживачка питања, односно циљ и потциљеви анкетирања састављени су до 21.11.2025. У томе су учествовале Добрила Бегенишић и Марина Ђукић Мирзајанц.

Креиран је инструмент - упитник за послодавце који запошљавају германисте у периоду 21.-23.11.2025. Креатор је Невенка Јанковић, а затим је исти допуњен и усаглашен са целим тимом. **Креиран је Гугл упитник** са уводним текстом, као и пропратни имејл са позивом на учешће у анкетирању, од стране Татјане Лепојевић Грујић. Технички и садржајно је коригован и пилотиран од стране Татјане Лепојевић Грујић, Катарине Стаменковић, Невенке Јанковић и Николете Момчиловић.

Припремљена је база (контакт података) послодаваца у периоду 5.-10.12.2025. На томе су иницијално радиле Момчиловић и Јанковић, а затим се укључио цео тим до средине децембра, како би допунио све недостајуће податке у вези контакт особа.

Регрутовање учесника/послодаваца и дистрибуција упитника завршено је до 16.-17.12.2025. У томе су учествовале Катарина Стаменковић и Татјана Лепојевић Грујић. Очекивано време **попуњавања упитника од стране послодаваца** је био 22.12. Међутим, због заузетости послодаваца пред крај године, продужен је рок за пријем упитника након новогодишњих празника, а подсећање појединих послодаваца. Сви чланови тима су почетком јанаура били укључени у ову продужену активност, при чему је и сама база послодаваца мало проширена.

Попуњени упитници су прослеђени тиму за анализу/израду финалног извештаја, најпре у периоду 23.-27.12.2025, а затим сукцесивно почетком јанаура, након продуженог рока за попуњавање.

Обрада упитника и анализа завршена је до 15.1.2026. У томе су учествовали Иван Динић, Љиљана Тасић, Сања Стевановић и Николета Момчиловић, који су уједно припремили и **финални извештај** 20.1.2026.

АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Увод

У оквиру Интерног пројекта Департмана за немачки језик и књижевност спроведена је додатна активност, истраживање коме су у фокусу били ставови, искуства

и потребе послодаваца у погледу усклађености студијског програма са захтевима радних места, и компетенцијама германиста.

У истраживању су учествовали послодавци из Ниша, а реализовано је у периоду новембар 2025.-јануар 2026. Истраживање је спроведено на добровољној основи, а с обзиром на временски период (крај године и празници), резултирало је мањим одзивом.

Примењен је углавном квантитативни методолошки приступ, са малобројним питањем отвореног типа, који су могли да се обраде квалитативно, онлајн анкетирањем.

Узорак истраживања

Истраживање је обухватило укупно осам институција, од којих **све припадају образовном сектору**. Међу њима доминирају установе чија је примарна делатност образовање у области страних језика. Највећи број испитаника чине школе страних језика (75%), док су државне образовне установе (основне школе) заступљене у мањој мери (25%). Остале понуђене категорије делатности нису заступљене у узорку. Оваква структура узорка указује да се прикупљени подаци односе само на образовни сектор, посебно на институције које се директно баве наставом страних језика.

Према **броју запослених**, већина институција спада у категорију малих и средњих организација. Половина испитаника има између 1 и 10 запослених, док 12,5% има 11–20 запослених. Са друге стране, 37,5% припадају категорији са 51–100 запослених, што указује на постојање и већих, организационо развијенијих установа у узорку.

У погледу **броја запослених који користе немачки језик**, резултати показују да је употреба немачког језика релативно уско специјализована, што је у складу са заступљеношћу образовних институција унутар узорка. У чак шест институција (75%) немачки језик користи 0–5 запослених, док су само две институције (25%) навеле да немачки користи 6–15 запослених. Ниједна институција није пријавила већи број корисника немачког језика.

Подаци о запошљавању показују веома **позитиван однос институција према свршеним студентима германистике**. Већина испитаника (75%) изјављује да тренутно запошљава дипломиране германисте, док преосталих 25% наводи да их тренутно не запошљавају, али да планирају у будућности. Ниједна институција није изразила потпуно одсуство интересовања за ову образовну групу.

Када је реч о **несвршеним студентима германистике**, ставови су подељени: половина институција их запошљава, док половина то не чине. Овај резултат указује на постојање одређене флексибилности тржишта рада, али и на чињеницу да део послодаваца и даље преферира формално завршено образовање.

Карактеристике примењеног упитника

За потребе истраживања сачињен је онлајн упитник који садржи 20 питања, груписаних по следећим областима:

- искуства послодаваца са запошљавањем германиста
- искуства са свршеним студентима германистике Филозофског факултета
- језичке компетенције германиста
- професионалне и опште компетенције германиста
- пракса и обуке
- препоруке и сарадња

Поред уводних општих питања у погледу структуре институција/компанија највећи број питања послужио је за проверу ставова, искустава и перцепција послодаваца о запошљавању германиста, језичким компетенцијама, професионалним компетенцијама, праксама и обукама, као и за препоруке у погледу унапређења студијског програма, те будуће сарадње.

У оквиру постављених питања, испитаници су били у прилици да:

- процењују спремност свршених германиста Филозофског факултета за посао који обављају код њих
- опишу сарадњу са свршеним студентима германистике Филозофског факултета
- наведу компетенције свршених студената германистике Филозофског факултета
- процене области знања и вештина свршених студената германистике у којима је потребно унапређење
- процене добре и мање добре стране студијског програма немачког језика и књижевности
- процене очековани ниво знања немачког језика германиста
- процене важност одређених језичких знања
- процене важност професионалних вештина
- искажу очекивање у погледу практичног искуства кандидата пре запошљавања
- процене усклађеност практичне оспособљености кандидата са потребама радних места
- процене важност тржишно употребљивих вештина кандидата
- наведу препоруке Филозофском факултету у погледу студијског програма
- искажу жељени вид и области сарадње

Треба напоменути да студијски програм ОАС немачког језика и књижевности постоји од школске 2018/2019. године и да су први дипломци почели да се запошљавају тек крајем 2022. године. Те да је укупан број дипломираних германиста веома мали у односу на остале програме Филозофског факултета.

Посебно треба истаћи чињеницу да германисти Филозофског факултета које тренутно запошљавају анкетирани послодавци тек стичу прва радна искуства, те да је овом анализом заправо обухваћена само једна категорија запослених германиста – а то су почетници.

С обзиром на мали узорак, добијени резултати могу да помогну у сагледавању усклађености студијског програма са захтевима тржишта рада, само у односу на једну област, образовање и наставу језика, и послужиће као основа за осмишљавање новог истраживања у другачијој форми, које би обухватило и послодавце у области преводњења и других области пословања.

Искуства са запошљавањем

Испитаници су изразили **изразито позитивну оцену спремности** свршених или несвршених студената германистике за радне задатке. Већина (62,5%) сматра да су германисти веома добро припремљени, док преостали испитаници (37,5%) наводе да су довољно припремљени. Ниједан испитаник није оценио да су германисти недовољно припремљени, нити је ико навео да нема искуства са њиховим радом. Оваква расподела

одговора указује на висок степен задовољства послодаваца и сугерише да стечена знања и вештине у великој мери одговарају захтевима радног окружења у образовном сектору.

На основу резултата се може закључити да су германисти код свих анкетираних послодаваца ангажовани на пословима **предавача немачког језика**, а код једног послодавца додатно и у реализацији наставе грађанског васпитања.

Досадашња искуства са нашим студентима

Сви испитаници су имали **позитивна искуства у сарадњи** са свршеним студентима германистике Филозофског факултета, приликом чега је више од половине испитаника (62,5%) навело да је имало веома позитивна искуства, док је 37,5% имало углавном позитивна искуства.

Такође је највећи број испитаника (62,5%) навео да германисти поседују следеће **компетенције**: висок ниво знања немачког језика, добре комуникационе вештине и радну дисциплину. Такође, половина испитаника навела је да германисти показују способност брзог учења, снажљивост, као и спремност за тимски рад. Поред тога, код германиста је приметно и добро познавање граматике (37,5%), као и квалитетно писано изражавање (25%).

У погледу **унапређења знања и вештина** 37,5% испитаника приметило да је код германиста потребно унапредити конверзацију и изговор, пословну комуникацију и способност самосталног решавања задатака. Такође, 25% испитаника навело је да постоји потреба за унапређењем дигиталних вештина, практичне примене језика, професионалног понашања и радних навика, док је један испитаник навео и потребу за унапређењем методичке припреме за рад у просвети.

На основу анализираних одговора, увиђа се да су послодавци **похвалили** труд, залагање и ангажман Департмана за немачки језик и књижевност и истакли посебан осећај запослених на Департману за потребе студената. С друге стране, половина испитаника навела је да је на студијском програму неопходно **унапредити** практичну употребу знања, посебно у домену реализације наставе у школама. Један испитаник предложио је дужу методичко-дидактичку праксу у школама, као и посету студената завршне године неким од семинара за усавршавање рада са ученицима. Послодавци такође уочавају потребу за унапређењем познавања комуникационих и дигиталних вештина код германиста.

Језичке компетенције

Резултати показују да послодавци имају висока очекивања у погледу **језичких компетенција** дипломаца германистике. Већина испитаника (75%) очекује ниво C1, док мањи број очекује чак и C2 (12,5%). Само један послодавац сматра да је ниво B2 довољан. Ови подаци јасно указују да се од дипломаца очекује висок степен функционалне и професионалне употребе немачког језика, блиске нивоу изворног говорника.

У погледу **језичких компетенција**, послодавци највишу важност придају усменом изражавању, које је чак код 87,5% испитаника оцењено највишом оценом 5, што указује на велику потребу за професионалном комуникацијом у радном окружењу. Веома високо су вредновани и писано изражавање и граматика, у 75% случајева оцењени су оценом 5. Ово показује да се од дипломаца очекује не само комуникативна, већ и нормативно исправна и адекватна употреба језика. Терминологија (75% испитаника) и разумевање стручних текстова (50% испитаника) су углавном оцењени оценом 4, што такође указује на значај стручног језика за послодавце. С друге

стране, значај писаног превођења, као и симултаног/консекутивног превођења има већи распон оцена (од 1 до 5), што указује на чињеницу да преводилачке компетенције нису једнако релевантне за све послодавце, пре свега услед тога што су испитаници руководиоци у (државним и приватним) школама, где је настава примарна активност.

Професионалне и опште компетенције

Резултати јасно показују да послодавци, поред језичког знања, изузетно високо вреднују **професионалне вештине** пупут дигиталних, комуникационих, педагошких, тимског рада и очекују самосталност у раду запослених. Највише оцене добиле су комуникационе вештине, тимски рад и педагошке вештине, које су у 87,5% послодаваца оцењене оценом 5. Такође су високо оцењене дигиталне вештине (62,5% дало је оцену 5), самосталност у раду (62,5% оцену 5), организационе вештине (50% оцену 5) и критичко мишљење (40% оцену 5), што указује на потребу за савременим, флексибилним и самосталним профилем дипломаца. Једино је рад под притиском добио нешто ниже оцене (углавном 3), што може указивати да послодавци ову вештину сматрају пожељном, али не кључном или да се она подразумева као део радног искуства које се временом стиче.

Пракса и обуке

Већина послодаваца (62,5%) наводи да претходно **практично радно искуство није неопходно**, док 37,5% сматра да је оно пожељно. Ниједан испитаник не инсистира на обавезном претходном искуству, што указује на спремност послодаваца да младе дипломце додатно обучавају, али и на свест о томе да је факултетско образовање само основа за даљи професионални развој

Послодавци углавном сматрају да је **практична оспособљеност** дипломаца делимично добро усклађена са захтевима радних места, што показује концентрација одговора око оцена 4 и 5. Ипак, присуство и оцена 2 и 3 указује на простор за унапређење, нарочито у погледу јаче повезаности студијских програма са конкретним потребама праксе.

Две трећине (62,5%) испитаника сматра да је **поред језичких знања на тржишту рада** најкорисна вештина интеркултурне комуникације (која иначе спада у циљеве наставе страних језика), док половина испитаника у корисне вештине сврстава пословну комуникацију, рад са клијентима и маркетинг/друштвене мреже. Ове последње нису везане само за област наставе, већ специфично и за област превођења и других услуга које стручњаци германисти пружају у осталим секторима у којима се запошљавају. С обзиром на то да је већина послодаваца у овом анкетирању из области наставе и образовања, не изненађује одговор да су за њих вештине из домена пројектног менаџмента и САТ алати мање релевантне.

Препоруке и сарадња

Када су препоруке у питању, сви испитаници препоручују Факултету да у студијском програму треба да буде више практичне наставе. С тим у вези велики број испитаника, скоро две трећине (62,5%), препоручује такође више методичко-дидактичке обуке. Међутим, уколико се ова препорука упореди са одговорима на 9. питање (*У којим областима примећујете потребу за унапређењем знања и вештина дипломаца?*) уочава се једна нелогичност, на први поглед. Наиме, ту је само један испитаник навео да је дипломцима потребно унапређење методичке припреме за рад

у просвети. Објашњење овог несклада се може тумачити тиме, да у 9. питању већина послодаваца сматра да су германисти, запослени код њих, методички припремљени за рад у настави, али да у студијском програму методичко-дидактичка обука треба да буде заступљена за све студенте у већој мери.

Усмерење ка превођењу није уопште релевантно за испитанике, што је очекивано, с обзиром на то да се ради о послодавцима у области наставе, који немају увид у потребе послодаваца који нуде послове у другим секторима привреде.

Више конверзације у студијском програму препоручује 62,5% испитаника што донекле корелира са одговорима испитаника на питање бр. 9, у коме је њих 37,5% приметило да је потребно унапредити конверзацију запослених германиста.

Из одговора испитаника се уочава да 37,5% препоручује аутентичне материјале у студијском програму и дигиталну обуку студената; ово последње донекле корелира са одговором четвртине испитаника на 9. питање да треба унапредити дигиталне вештине запослених германиста.

Само један испитаник је имао **додатну сугестију**, да би студенти требало да се уче практичној примени наученог градива, како би то преносили ученицима, полазницима курсева итд. Конкретна сугестија да је након обраде одређене граматичке јединице потребно увежбавање исте кроз конверзацију, а да мање времена треба да се посвети дефиницијама (правилима). Тиме се указује на улогу граматике у настави немачког језика, која треба да буде у функцији језичке продукције (говора), уз препоруку да удео (теоретске) наставе граматике буде мањи у односу на усвајање језика (кроз увежбавање продукције).

Осим препорука и сугестија, сви послодавци су отворени за сарадњу са Факултетом у погледу праксе за студенте. Велики број (75%) је изразио спремност за заједничке активности, а половина за гостујућа предавања, а понудили су и своје контакт податке.

ЗАКЉУЧАК

Општи циљ истраживања прикупљање мишљења, искустава и потреба послодаваца који запошљавају германисте ради процене усклађености студијског програма са захтевима тржишта рада у великој мери је остварен. Послодавци су дали јасне и релевантне одговоре у вези са нивоом језичких и професионалних компетенција дипломаца, областима у којима су дипломци добро припремљени, као и сегментима у којима постоји простор за унапређење.

Специфични потциљеви су такође углавном испуњени. Идентификоване су кључне компетенције које послодавци очекују (висок ниво језичке компетенције, комуникационе и педагошке вештине, тимски рад и дигиталне компетенције), утврђен је висок степен задовољства послодаваца досадашњом сарадњом и квалитетом рада дипломаца, као и области у којима је потребно додатно унапређење, пре свега у домену практичне примене знања, конверзацијских вештина, дигиталних компетенција и методичко-дидактичке припреме.

Истраживање је такође показало да послодавци имају висока очекивања у погледу нивоа знања немачког језика (пре свега C1, а у појединим случајевима и C2), као и да су веома отворени за различите облике сарадње са Факултетом, нарочито у погледу студентске праксе, заједничких активности и гостујућих предавања. На тај начин, испуњен је и циљ сагледавања потенцијала за јачање сарадње између академског и радног окружења.

Најзначајније ограничење истраживања односи се на структуру и величину узорка. У истраживању је учествовало осам послодаваца, при чему сви припадају образовном сектору, углавном школама страних језика и основним школама. Због тога резултати превасходно одражавају потребе и очекивања наставног сектора, док ставови послодаваца из других области у којима се германисти запошљавају (превођење, туризам, привреда) нису обухваћени.

Такође, део потешкоћа односио се на временски оквир прикупљања података, с обзиром на то да је истраживање спровођено крајем календарске године, када су послодавци мање доступни, што је захтевало продужење рока за попуњавање упитника.

Ипак, упркос наведеним ограничењима, добијени подаци имају високу информативну вредност за планирање унапређења наставе у области образовања будућих наставника немачког језика и представљају добру основу за даља, обухватнија истраживања.

Општи закључак истраживања јесте да су дипломци германистике Филозофског факултета у Нишу у великој мери добро припремљени за рад у образовном сектору, да послодавци исказују висок степен задовољства њиховим језичким и професионалним компетенцијама, као и да постоји изражена спремност за даљу сарадњу са Факултетом.

У целини гледано, резултати истраживања потврђују да студијски програм пружа добру основу за професионални развој будућих наставника немачког језика, али и да постоји јасан простор за његово даље осавремењивање кроз јаче повезивање теорије и праксе, унапређење комуникационих и дигиталних компетенција и систематску сарадњу са релевантним институцијама из окружења. Оваква унапређења би допринела већој запошљивости дипломаца и још бољем усклађивању образовних исхода са потребама тржишта рада.

Ниш, 20.1.2026.

Руководилац интерног пројекта

Доц. др маја Антић